

#1

משנה סנהדרין פרק י משנה א

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר (ישעיה ס') ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשי ידי להתפאר ואלו שאין להם חלק לעולם הבא האומר אין תחיית המתים מן התורה ואין תורה מן השמים ואפיקורס רבי עקיבא אומר אף הקורא בספרים החיצונים והלוחש על המכה ואומר (שמות ט"ו) כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך אבא שאול אומר אף ההוגה את השם באותיותיו:

סנהדרין צט.

תניא אידיך: כי דבר ה' בזה - זה האומר אין תורה מן השמים. ואפילו אמר: כל התורה כולה מן השמים, חוץ מפסוק זה שלא אמרו הקדוש ברוך הוא אלא משה מפי עצמו - זהו כי דבר ה' בזה. ואפילו אמר: כל התורה כולה מן השמים, חוץ מדקדוק זה, מקל וחומר זה, מגזרה שוה זו - זה הוא כי דבר ה' בזה.

מגילה לא:

בתעניות ברכות וקללות ואין מפסיקין בקללות. מנא הני מילי? אמר רב חייא בר גמדי אמר רבי אסי: דאמר קרא (משלי ג') מוסר ה' בני אל תמאס. ריש לקיש אמר: לפי שאין אומרים ברכה על הפורענות. אלא היכי עביד? תנא: כשהוא מתחיל - מתחיל בפסוק שלפניהם, וכשהוא מסיים - מסיים בפסוק שלאחריהן. אמר אביי: לא שנו אלא בקללות שבתורת כהנים, אבל קללות שבמשנה תורה - פוסק. מאי טעמא? הללו - בלשון רבים אמורות, ומשה מפי הגבורה אמרן. והללו - בלשון יחיד אמורות, ומשה מפי עצמו אמרן. (עיין תוספות)

רמב"ם פירוש המשניות - סנהדרין פרק י משנה א

היסוד השמיני:

היות התורה מן השמים, והוא שנאמין כי כל התורה הזאת הנתונה ע"י משה רבינו ע"ה שהיא כולה מפי הגבורה, כלומר שהגיעה אליו כולה מאת ה' יתברך בענין שנקרא על דרך השאלה דבור ואין ידוע היאך הגיע אלא היה משה ע"ה שהגיע לו, וכי הוא היה כמו סופר שקוראין לו והוא כותב כל מאורעות הימים הספורים והמצוות ולפיכך נקרא מחוקק, ואין הפרש בין ובני חם כוש ומצרים ושם אשתו מהטבאל ותמנע היתה פלגש ובין אנכי ה' אלהיך ושמע ישראל, כי הכל מפי הגבורה והכל תורת ה' תמימה טהורה וקדושה אמת. וזה שאומר שכמו אלה הפסוקים והספורים משה ספרם מדעתו, הנה הוא אצל חכמינו ונביאינו כופר ומגלה פנים יותר מכל הכופרים, לפי שחשב שיש בתורה לב וקליפה ושאלה דברי הימים והספורים אין תועלת בהם ושהם מאת משה רבינו ע"ה, וזהו ענין (סנהדרין צ) אין תורה מן השמים אמרו חכמים ז"ל הוא המאמין שכל התורה מפי הגבורה חוץ מן הפסוק זה שלא אמר הקב"ה אלא משה מפי עצמו, (סנהדרין צט): וזהו כי דבר ה' בזה הש"י ויתר ממאמר הכופרים, אלא כל דיבור ודיבור מן התורה יש בהן חכמות ופלאים למי שמבין אותם ולא הושג תכלית חכמתם, ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים ואין לאיש אלא להלך בעקבות דוד משיח לאלהי יעקב שהתפלל גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך (תהלים קיט), וכמו כן פירוש התורה המקובל ג"כ מפי הגבורה וזה שאנו עושים היום מתבנית הסוכה ולולב ושופר וציצית ותפילין וזולתם הוא בעצמו התבנית אשר אמר הש"י למשה והוא אמר לנו והוא נאמן בשליחותו, והמאמר המורה על היסוד הזה הוא מה שנאמר (במדבר טז) ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות כל המעשים האלה כי לא מלבי:

רמב"ם הלכות תשובה פרק ג הלכה ח

שלשה הן הנקראים אפיקורסין: האומר שאין שם נבואה כלל ואין שם מדע שמגיע מהבורא ללב בני האדם, והמכחיש נבואתו של משה רבינו, והאומר שאין הבורא יודע מעשה בני האדם כל אחד משלשה אלו הן אפיקורוסים, שלשה הן הכופרים בתורה: האומר שאין התורה מעם ה' אפילו פסוק אחד אפילו תיבה אחת אם אמר משה אמרו מפי עצמו הרי זה כופר בתורה, וכן הכופר בפרושה והוא תורה שבעל פה והמכחיש מגידיה כגון צדוק ובייתוס, והאומר שהבורא החליף מצוה זו במצוה אחרת וכבר בטלה תורה זו אע"פ שהיא היתה מעם ה' כגון ההגרים כל אחד משלשה אלו כופר בתורה.

נדרים לו: - לח.

ולמ"ד שכר שימור, מ"ט לא אמר שכר פיסוק טעמים? קסבר: (שכר) פיסוק טעמים דאורייתא הוא, דא"ר איקא בר אבין אמר רב חננאל אמר רב, מ"ד: (נחמיה ח) ויקראו בספר תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא? ויקראו בספר תורת האלהים - זה מקרא, מפורש - זה תרגום, ושום שכל - אלו הפסוקים, ויבינו במקרא - זה פיסוק טעמים, ואמרי לה: אלו המסורות. אמר רבי יצחק: מקרא סופרים, ועיטור סופרים, וקריין ולא כתיבן, וכתבין ולא קריין - הלכה למשה מסיני. מקרא סופרים: ארץ, שמים, מצרים. עיטור סופרים: (בראשית יח) אחר תעבורו, (בראשית כד) אחר תלך, (במדבר לא) אחר תאסף, (תהלים סח) קדמו שרים אחר נוגנים, (תהלים לו) צדקתך כהררי אל. קריין ולא כתיבן: (שמואל ב' ח) פרת דבלכתו (שמואל ב' טז) איש דכאשר ישאל איש בדבר האלהים, (ירמיהו לא) באים דנבנתה, (ירמיהו נ) לה דפליטה, (רות ב) את דהגד הוגד, (רות ג) אלי דהגורן, (רות ג) אלי דהשעורים, הלין קריין ולא כתבן. וכתבן ולא קריין: (מלכים ב' ה) נא דיסלח (דברים ו) זאת דהמצוה, (ירמיהו נא) ידרוך דהדורך (יחזקאל מח) חמש דפאת נגב אם (רות ג) דכי גואל, הלין כתבן ולא קריין. אמר רב אחא בר אדא, במערבא פסקין להדין פסוקא לתלתא פסוקין: (שמות יט) ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן.

#2

אבן עזרא דברים פרק לד פסוק א

(א) ויעל משה - לפי דעתי, כי מזה הפסוק כתב יהושע, כי אחר שעלה משה לא כתב, ובדרך נבואה כתבו. והעד: ויראהו ה' גם ויאמר ה' אליו (ד), גם ויקבור (ו):

אבן עזרא דברים פרק לד פסוק ו

עד היום הזה - דברי יהושע. ויתכן שכתב זה באחרית ימיו:

אבן עזרא דברים פרק א פסוק ב

(ג) - בעבר הירדן, במדבר, בערבה. ואם תבין סוד (השרים) [צ"ל: השנים] עשר, גם ויכתוב משה (דברים לא, כב), והכנעני אז בארץ (ברא' יב, ו), בהר ד' יראה (שם כב, יד), והנה ערשו ערש ברזל, (דברים ג, יא) תכיר האמת.

רש"י בראשית פרק יב פסוק ו

והכנעני אז בארץ - היה הולך וכובש את ארץ ישראל מזרעו של שם, שבחלקו של שם נפלה כשחלק נח את הארץ לבניו, שנאמר (בראשית יד יח) ומלכי צדק מלך שלם, לפיכך (פסוק ז) ויאמר ה' אל אברהם לזרעך אתן את הארץ הזאת, עתיד אני להחזירה לבניך שהם מזרעו של שם: [

אבן עזרא בראשית פרק יב פסוק ו

והכנעני אז בארץ יתכן שארץ כנען תפשה כנען מיד אחר. ואם איננו כן יש לו סוד. והמשכיל ידום:

אבן עזרא בראשית פרק לו פסוק לא

(לא) ואלה המלכים י"א כי בדרך נבואה נכתבה זאת הפרשה. ויצחקי אמר בספרו, כי בימי יהושפט נכתבה זאת הפרשה, ופירש הדורות כרצונו. הכי קרא שמו יצחק, כל השומע יצחק לו, כי אמר כי הדד הוא הדד האדומי, ואמר כי מהיטבאל אחות תחפנחס. וחלילה חלילה שהדבר כמו שדבר על ימי יהושפט, וספרו ראוי להשרף. ולמה תמה על שמונה מלכים שמלכו שהם רבים. והנה מלכי ישראל כפלים במספר, ושני אלה המלכים קרובים לשני מלכי ישראל, גם מלכי יהודה רבים הם ממלכי אדום עד ימי משה. והאמת שפירוש לפני מלך על משה מלך ישראל, וכן כתוב ויהי בישורון מלך (דבר' לג, ה):

רש"י בראשית פרק יח פסוק כב

ואברהם עודנו עומד לפני ה' - והלא לא הלך לעמוד לפניו אלא הקב"ה בא אצלו ואמר לו (פסוק כ) זעקת סדום ועמורה כי רבה, והיה לו לכתוב וה' עודנו עומד לפני אברהם, אלא תיקון סופרים הוא זה (אשר הפכוהו ז"ל לכתוב כן):

#3

יחזקאל פרק א

- (א) וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרַב־יָעִי בְּעִמְשָׁה לְחֻדְשׁ וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲרָאָה מַרְאֵי אֱלֹהִים:
- (ב) בְּעִמְשָׁה לְחֻדְשׁ הַיָּא הַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְגָלוּת הַמְּלָךְ יוֹיָכִין:
- (ג) הָיָה הָיָה דְבַר יְקֻנָּק אֶל יְחֻזְקָאֵל בְּוַזִּי הַכְּהֵן בְּאֶרֶץ כְּשָׂדִים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְקֻנָּק:
- (ד) וַאֲרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְּלַקְסַת וְנִגְהָ לֹו סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כָּעֵין הַחֲשָׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

רש"י יחזקאל פרק א

(א) ויהי בשלשים שנה - סתם הנביא דבריו ולא פ' שמו מי הוא ולא פירש למנין מה מנה לפיכך הפסיקה רוח הקודש את דבריו בשני מקראות הסמוכין לזה ללמד מי הוא הנביא וללמד למנין מה מנה שנאמר בחמשה לחודש היא השנה החמישית וגו' אין אלה דברי הנביא שהרי כבר אמר שבחמשה לחדש היה עומד ועוד שמתחלה אמר נבואתו ב' עצמו ואני בתוך הגולה ואראה מראות אלהים וכן בסוף וארא והנה רוח סערה וגו' ואלו שני מקראות מפסיקין דבריו כאילו אחר מדבר עליו היה היה דבר א' אל יחזקאל ותהי עליו שם יד ה':

מלבי"ם על תהילים פרק א פסוק א - הקדמה

כל עוד התהלך רוח ה' בארץ וישכון כבוד על נביאיו וחוזיו, על מוצאי שכל טוב ורוח נדיבה, לדבר או לשורר ברוח הקדש, שערי האוצר הזה לא סוגרו, כי עוד הוסיפו זקני דור דור למלא אסמיו תבואת הדורות, בין שתילי ימי קדם, כמו תפלה למשה איש האלהים, בין מטעי אנשי הרוח הבאים אחריו, שיר המעלות לשלמה, על שושנים לבני קרח שיר ידידות על שלמה ביום חתונתו (סי' מ"ה), מזמור למנשה בן חזקיהו אחרי שב לאלהי אבותיו (סי' ס"ו), הלל הגדול על נס סנחריב, נגינות אסף על נס זה (סי' ט"ו) וכן מאיתן האזרחי, מהימן האזרחי, ידותון, ובני קרח, עד התפלות אשר יסדו בגלות בבל על שרפת המקדש ועל הגלות, עד שוב ה' את שיבה ציון בימי כורש (סי' קל"ז וסי' פ"ה). גם נמצאו מזמורים רבים מדברים בדרך העיון והמחקר על ענינים שונים, על מעלת האדם (סי' ח'), על ההשגחה הפרטית (סי' ל"ו וסי' קל"ח), על תכלית האדם (סי' ל"ט) על שאלת צדיק ורעע לו ורשע וטוב לו (סי' י', י"א, ע"ג), השיר הנפלא אשר שר מישרים, אחרי נפח המליץ באפו רוח חיים ויברא לו פה ולשון וניב שפתים (סי' ע"ה), ודומיהם רבים: